

Yardımsız Davranış Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yardımsız Davranış Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32894>

Özet

Yardımsıver Davran?? Ölçe?i, Melek Erken taraf?ndan 2009 y?l?nda yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmis? bir psikometrik araçtır. Ölçe?in temel amac?, bireylerin **yardımsıver davran??lar?n?** ve bu davran??lar?n alt?nda yatan e?ilimlerini ölçmektir. Ölçek, 19 maddeden ve üç ana alt boyuttan olumaktadır. Bu geli?tirme çal??mas?, özellikle **empati becerisinin** ahlaki davran??lar üzerindeki etkisini inceleyen daha geni? bir ara?tırmanın parçası olarak tasarlanm??tır. Ölçek, 5'li **Likert** tipi derecelendirme format?n? kullanır ve psikometrik özellikleri (geçerlik ve güvenirlik) kabul edilebilir düzeydedir.

Anahtar Kelimeler

Yardımsıver Davran??, **Empati**, Ahlaki Davran??, Psikometrik Ölçek Geli?tirme, Prososyal Davran??, **Faktör Analizi**

Yazarlar

Melek Erken

Amaç

Yardımsıver Davran?? Ölçe?i, bireylerin günlük yaşamda sergiledikleri prososyal e?ilimleri ve ba?kalar?na yönelik yardımsı etme davran??lar?n?n sıkl??n? ve niteli?ini sistematik olarak ölçmek amacıyla geli?tirilmis?tir. Ölçek, bireylerin yardımsı muhtaç ki?ilere kar?? gösterdikleri tutumlar?, onlarla ilgilenme düzeylerini ve zor durumda olanlar? görmezden gelmeme e?ilimlerini nicel olarak de?erlendirmeyi hedefler.

Ölçe?in geli?tirilmesi, Erken'in (2009) *Empati becerisinin **ahlaki davran??lar** üzerindeki etkisi* ba?lıklı yüksek lisans tezi ba?lam?nda gerçekte?irilmis?tir. Bu nedenle, ölçek aynı zamanda **empati** ile **yardımsıver davran??lar** arasındaki potansiyel ilişkileri incelemek için bir araç görevi görmektedir.

Yapı

Ölçek, psikolojideki **yardımsıver davran??** (veya prososyal davran??) yap?s?n? ölçmektedir. Bu yapı, bireyin ba?kalar?na fayda salamak amacıyla gönüllü olarak gerçekte?irdi?i eylemleri içerir. Ölçek, bu genel yapıyı üç farklı alt boyutta incelemektedir.

Yardımsı ?htiyacı Olanlara Yardımsı Etme

Yardımsı ?htiyacı Olanlarla ?lgilenme

Yardıma İhtıyac Olanlarđ Görmezden Gelmemeyi

Bu üç alt boyut, **yardımsıver davranııı**n farklı tezahürlerini yakalayarak, yapııın daha kapsamlı bir değerlendirmesini sağlamaktadır. Ölçek, 19 maddeden oluşmakta olup, her bir madde bu alt boyutlardan birine yüklenmektedir.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları kapsamında, özellikle yapı geçerliği incelenmiştir. Yapılan **faktör analizi** sonuçlarına göre, ölçeğin maddelerinin faktör yük değerleri kabul edilebilir sınırlarda bulunmuştur. Birinci faktördeki maddelerin yük değerleri 0,537 ile 0,747 arasında, ikinci faktördeki maddelerin yük değerleri 0,524 ile 0,657 arasında ve üçüncü faktördeki maddelerin yük değerleri ise 0,483 ile 0,779 arasında değirmektedir.

Bu bulgular, maddelerin ait oldukları faktörleri güçlü bir şekilde temsil ettiğini göstermektedir. Üç faktörün toplam varyansın %40,975'ini açıklaması, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı yapıyı temsil etme gücünün yeterli olduğunu göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin iç tutarlılık güvenilirliğini belirlemek amacıyla **Cronbach Alfa** katsayısı hesaplanmıştır. Elde edilen değerler, ölçeğin genel olarak yüksek düzeyde güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir.

Ölçeğin Genel Güvenirlik Düzeyi: 0,813

Birinci Boyutun Güvenirlik Düzeyi (Yardıma İhtıyac Olanlara Yardım Etme): 0,773

İkinci Boyutun Güvenirlik Düzeyi (Yardıma İhtıyac Olanlarla İlgilenme): 0,679

Üçüncü Boyutun Güvenirlik Düzeyi (Yardıma İhtıyac Olanlarđ Görmezden Gelmemeyi): 0,686

Genel **Cronbach Alfa** değeri (0,813), ölçeğin psikometrik açıdan sağlam bir iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir. Alt boyutların güvenilirlik değerleri de kabul edilebilir sınırlar içerisinde.

Faktör Analizi

Yardımsıver Davranıı Ölçeği, yapılan **faktör analizi** sonucunda üç alt boyuttan oluşan 19 maddelik bir yapıya sahiptir. Bu üç faktörün ölçeğe ilişkin toplam varyans açıklama oranları aşağıdaki gibidir:

Birinci Faktör (Yardıma İhtıyac Olanlara Yardım Etme): Toplam varyansın %25,869'u.

İkinci Faktör (Yardıma İhtıyac Olanlarla İlgilenme): Toplam varyansın %8,725'i.

Üçüncü Faktör (Yardıma İhtiyaç Olanlar Görmezden Gelme): Toplam varyansın %6,381'i.

Toplamda, bu üç faktör birlikte varyansın %40,975'ini açıklamaktadır. Bu bulgular, ölçeğin teorik olarak öngörülen üç boyutlu yapısını desteklemektedir.

Araç

Test Type: Geliştirme (Development)

Format: 19 madde, 3 alt boyut. 5'li Likert tipi derecelendirme (1= hiçbir zaman - 5= her zaman).

Language Available: Türkçe

Population Group: Yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiştir. Spesifik hedef kitle belirtilmemiştir.

Age Group: Bilinmiyor (Yükseköğretim öğrencileri veya genel yetişkin popülasyon olduğu varsayılabilir).

Population Details: Ölçek, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde yürütülen bir tez çalışması için geliştirilmiştir.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Anahtar Kelimeler

Prosocial Behavior, **Yardımsızlık**, Psikometri, Ahlak, Güvenirlilik, **Cronbach Alfa**

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2009 (Yüksek lisans tezinin tamamlanma tarihi).

İzinler ve Ücret: Ölçek, akademik bir tez çalışması kapsamında geliştirildiğinden, kullanım için öncelikle sorumlu yazar Melek Erken'den izin alınması tavsiye edilir. Ticari kullanım ücreti bilinmemektedir.

Kaynakça

Erken, M. (2009). *Empati becerisinin ahlaki davranışlar üzerindeki etkisi* (Yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Tez linki: tez.yok.gov.tr

Yardıms sever Davran?? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?ada?daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu?tur ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

19 madde ve 3 alt boyuttan olu?maktadır.

Yardıma ?htiyac? Olanlara Yardım Etme (7 madde)

Yerde buldu?um e?yan?n sahibini bulmaya çal???r?m (5. madde)

Yardıma ?htiyac? Olanlarla ?lgilenme (6 madde)

Otobüste ya?l? insanlara yerimi vermem (12. madde)

Yardıma ?htiyac? Olanlar? Görmezden Gelmeme (6 madde)

Hasta olan arkada??m?n tedavisi için harçl???m?n bir k?sm?n? veririm (19. madde)

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: yardimsever-davranis-olcegi-toad.pdf